

Šola in dom. *)

Dobre šole se dandanašnji visoko čislajo po vseh deželah in v vseh stanovih, ker bistrijo um za razne okoljsčine človeškega življenja, in požlahtnujejo tudi serce. Vsakdanje življenje nam dovolj kaže, kako koristno je, da vsaj brati in pisati zna ne samo bogatin, temuč in še bolj tudi siromak, ker vsakdo ima stati na svojih nogah po vodilu: „Pomagaj si sam, in pomagal ti bode tudi Bog“, ali z drugimi besedami: „Moli in delaj!“ V šoli se morajo vcepiti mladini zlahtne mladike spoznanja božjega in posvetne omike, ker se ravno v šoli pripravlja mladi um in mehko serce za nebeške in zemeljske znanosti, da doseže človek svoj dvojni namen za nebesa, našo večno domovino po svetem nauku Kristusovem, in za zemljo, našo začasno domovino v tem kratkem življenji. Šola pa more postaviti le podlago za daljše lastno izobraževanje človeka, zatoorej nam se ponujajo bukve, iz katerih bi naj serkal med nebeških in posvetnih znanost šoli že odrastli mladeneč ali devica; kdor torej po opravljeni šoli zanemarja šolske nauke, bode le malo koristi imel od šole, in ostane nevednež na škodo in sramoto sam sebi, drugim pa na nadlogo.

Starši imajo sveto nalogo od Boga, da lepo redijo svoje otroke, in ker sami vsega ne morejo in večidel tudi ne znajo opraviti, zato jih ravno šola dobrotljivo podpira, ktero pomoč bi morali hvaležno spoznati in sprejeti, kar bodo s tem naj spešnije storili, če ljube otročiče pridno v šolo pošiljajo, in vse to tudi doma storijo, kar dobre in blage učiteljeve nauke podpira, kajti šola in dom sta dve roki, ki le vzajemno kaj verlega opraviti zamorete. Kdor tedaj pošilja svojo dečo rajše na pašo, kakor v šolo, tisti bolj ljubi svojo živino, kakor otroke, ki so mu od Boga izročeni za to, da iz njih zredi pobožne kristijane in dobre deržavljane. Kdor pa domá iz nevednosti ali iz hude volje ne podpira šole, tisti je enak človeku, kateri podira veselo rasteče cepljenke, da mu potem poženejo le divjaki še nekoliko iz korenin; koliko sadja bode dobil iz takega drevja, vsak lahko sam spozná.

Za vsak narod je njegov domači jezik orodje, s katerim si

*) Iz letnega poročila glavne šole v Brežcah.

stavi hram dušnega in telesnega razvitka, zato ljubi vsak pošten človek pred vsem svoj materinski jezik, vsak drugi jezik pa spoštuje, ker so vsi jeziki dar božje previdnosti in vredni enakega spoštovanja. Tudi mi Slovenci imamo že dosti lepih pobožnih in posvetnih bukev za poljedelce, vinorejce, bčelarje, obertnike in druge stanovce. Sezite tedaj po njih vi mladenči in device, ki ste že šoli odrasli, da pridemo enkrat vsi v svete nebesa, in da se nam bode dobro godilo na zemlji. Vsak dan pa premišlujemo zlate besede slovenskega pevca:

„Prebrisana glava in pridne rokē

So boljše bogastvo, kot zlate gorē.“

Praktična slovensko-nemška gramatika.

(Dalje.)

Pod št. 1. navedene so vaje imen, pod št. 2. pa vaje osebnih zaimen. „Starši je ne ljubijo“ je nikavni stavek, tedaj stati mora osebno zaimo v 2. sklonu. „Jo kaznujejo“ je nepravilno. Kadar stoji osebno zaimo prvo v stavku, jemlje se dolgejša oblika, ali pa se postavlja osebno zaimo za kakšno daljšo naglašeno besedo; tedaj: „Njo kaznujejo“, ali pa: „Kaznujejo jo“. V stavkih pod a. prestavi se vi, vam vselej z drugo osebo mn. št.; pod b. pa s tretjo osebo; tedaj: „Urežite mi pero: *Schneiden Sie mir die Feder*“. Povedati bi se tudi zamoglo učencem, zakaj Nemec piše sie — ihnen v pis-mih z veliko začetno čerko, pa da nemške slovnice du — dir pišejo tudi že v pis-mih z malo začetno čerko.

XIV.

II. sklon.

Drugi sklon se stavi na vprašanja: Koga? česa? in takrat žele 2. sklonu časovniki ali prilogi. Potrebujem; česa? Sramujem se; česa? i. t. d.

Delavec je vreden; česa? Lenuh je vreden; česa? Tukaj tedaj drugi sklon pomen časovnikov dopolnjuje; ali pa na vprašanje čigav? čigava? čigavo? takrat pa pomeni posest ali rojstvo.

Gramatika navede za zgled drugi sklon na vprašanje česa?